

Blått taktskifte

Blått taktskifte er navnet på Sjømat Norges strategi for å doble sjømatnæringen innen 2030. Dette er mulig under forutsetning av at næringen løser bærekraftutfordringene og leverer lokale ringvirkninger, samtidig som myndighetene legger forholdene til rette gjennom et hensiktsmessig lov- og regelverk, et fornuftig skatteregime og internasjonal markedsadgang.

Regjeringens perspektivmelding (2017) slår fast at Norge må skape 300.000 nye arbeidsplasser innen 2030, mens SSBs beregninger viser at eksporten må dobles (750 milliarder kroner) innen 2040 for å opprettholde velferden på dagens nivå. Begge deler vil kreve store omstillinger. **Heldigvis har vi også et hav av muligheter.**

Vi nordmenn har høstet av havet siden tidens morgen og sjømat er nå vår nest største eksportnæring. Likevel har mulighetene for videre vekst aldri vært større. Norsk sjømatnæring kan dobles innen 2030 og, ifølge SINTEF, femdobles innen 2050. Dette vil skape svært mange nye arbeidsplasser og store skatteinntekter kysten rundt.

En raskt økende global befolkning har behov for sunn, trygg og klimavennlig mat. Våre naturgitte fortrinn, ansvarlige forvaltning og avanserte produksjon gjør at norsk fisk og teknologi kan mette stadig flere mager og dekke den voksende globale etterspørselen for høyverdige proteiner produsert med et lavt CO₂-avtrykk.

Sjømat transformeres nå fra en primærnæring til en høyteknologisk merkevareindustri. Det gir økt matproduksjon, mange flere arbeidsplasser, store skatteinntekter og mer verdiskaping fra fiskebåt og havbrukslokalitet til marked. Men skal vi lykkes med våre felles vekstambisjoner, må det til et taktskifte – både i næringen og hos myndighetene.

Næringen må sørge for at veksten er bærekraftig gjennom å løse utfordringene knyttet til lus, rømming, fôr og fiskevelferd. Fisket må skje innenfor fastsatte kvoter, og gjøres tilgjengelig for norsk sjømatindustri. Vi kan og bør stå for mye mer av foredlingen selv og vi må skape en industri av teknologi- og tjenesteselskaper med verden som marked, slik oljenæringen har gjort før oss. Vi skal også skape helt nye næringer innen fôr, helse og bioteknologi basert på råstoff vi ikke bruker godt nok i dag. Dette er virkelig å ta hele kysten og landet i bruk.

Myndighetene må på sin side modernisere sjømatnæringens lov- og regelverk, sikre et fornuftig skatteregime der også vertskommunene får inntekter - og jobbe for at næringen har full internasjonal markedsadgang.

Havet har gitt oss arbeid i generasjoner. Et blått taktskifte trykker velferden for framtida.

Fakta om norsk sjømatnæring (2017)

- **Verdiskaping:** 93,8 milliarder kroner
- **Skatteinnbetaling:** 18,6 milliarder kroner *(foreløpige tall)*
- **Arbeidsplasser:** 58.000
- **Eksportvolum:** 2,6 millioner tonn fisk og skalldyr
- **Antall sjømatmåltider:** 36 millioner daglig, 365 dager i året
- **Bearbeidingsgrad:** 31 prosent, 69 prosent eksportereres ubearbeidet

Q&A – Blått taktskifte

Hva betyr et blått taktskifte?

Blått taktskifte er navnet på Sjømat Norges strategi for å doble sjømatnæringen innen 2030. Dette er mulig under forutsetning av at næringen løser bærekraftutfordringene og leverer lokale ringvirkninger, samtidig som myndighetene legger forholdene til rette gjennom et hensiktsmessig lov- og regelverk, et fornuftig skatteregime og internasjonal markedsadgang

Hvorfor er et blått taktskifte viktig?

Norge må skape mange nye arbeidsplasser (300.000) og øke eksporten betydelig (750 milliarder) de neste tiårene for at vi skal opprettholde dagens velferd. En doubling av sjømatnæringen vil kunne levere avgjørende bidrag i dette arbeidet. Et blått taktskifte vil gi mange flere arbeidsplasser, store skatteinntekter og mer verdiskaping fra fiskebåt og havbrukslokalitet til marked.

Er det bærekraftig å doble sjømatnæringen?

Ja, men en doubling av næringen betyr ikke nødvendigvis at vi skal doble fangstvolumet i fiskeri eller slaktevolumet i havbruk. Næringen kan også dobles ved at vi klarer å ta oss bedre betalt for produktene gjennom økt bearbeidingsgrad i Norge, og ved at vi skaper helt nye næringer innenfor fôr, helse og bioteknologi basert på råstoff vi ikke bruker godt nok i dag. Mulighetene for teknologi- og tjenesteksport til andre land er også betydelig.

Betyr ikke en vekst i havbruksnæringen også en vekst i problemene knyttet til lus og rømming?

Nei, havbruksnæringen kan ikke og skal ikke vokse raskere enn hva som er bærekraftig. Hele næringen jobber målrettet for å løse problemstillinger knyttet til lus, rømming, fôr og dyrevelferd. Her gjør vi stadige fremskritt. Gjennom vårt «blå taktskifte» og strategien «Sjømat 2030» har vi som næring forpliktet oss til å intensivere dette arbeidet.

Betyr ikke økt oppdrett at regnskog må hugges ned for å skaffe soya til fôr?

Det er grundig dokumentert at havbruk er den mest bærekraftige måten å produsere protein på. All soya som brukes i fiskefôret er bærekraftssertifisert. CO₂-avtrykket fra sjømat er vesentlig mindre enn fra produksjon av kjøtt. Havbruksnæringen har fullt fokus på å redusere klimaavtrykkene ytterligere, også på fôr-siden. Dette kan bl.a. gjøres ved å erstatte soya i fôr med f.eks. krill eller insekter. Her skjer det for øyeblikket en rivende utvikling.

Er det bærekraftig å øke fangstvolumene i fiskeri?

Norge har et bærekraftige forvaltningsregime for fiskeri. På denne måten unngår vi overfiske og sikrer at fisken høstes som en evigvarende og fornybar ressurs. For mange fiskearter (torsk, sild, makrell mv) fastsettes det årlige kvoter, som svinger av naturlige årsaker. Gjennom ansvarlig forvaltning kan utbyttet fra bestandene økes. Samtidig er det mange arter som i dag bare utnyttes i begrenset grad, og hvor det gjennom forskning og ansvarlig forvaltning er mulig å høste betydelig større kvantum enn i dag. Det er også et betydelig potensial for mer verdiskaping gjennom økt bearbeiding og bedre utnytting av råstoffet til blant annet ingredienser, farmasi og bioteknologi.